

**UCHWAŁA NR XXI/124/2026
RADY GMINY WIERZBNO**

z dnia 20 maja 2026 r.

**w sprawie przyjęcia 3 – letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Wierzbno na lata
2026 – 2028.**

Na podstawie art. 176 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2025 r. poz. 49, 1301) w związku z art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2025 r. poz. 1153, 1436) Rada Gminy Wierzbno uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Wierzbno na lata 2026-2028 w brzmieniu, który stanowi załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Traci moc uchwała Nr XX/114/2026 Rady Gminy Wierzbno z dnia 24 marca 2026 r. w sprawie przyjęcia 3 – letniego Gminnego Programu Wspierania Rodziny dla Gminy Wierzbno na lata 2026 – 2028.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Wierzbno.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy

mgr Małgorzata Karczewska

*Załącznik do
Uchwały Nr XXI/124/2026
Rady Gminy Wierzbno
z dnia 20 maja 2026 r.*

***3 – LETNI
GMINNY PROGRAM WSPIERANIA RODZINY
DLA GMINY WIERZBNO
NA LATA 2026 - 2028***

1. Regulacje prawne

Niniejszy Gminny Program Wspierania Rodziny dla Gminy Wierzbno na lata 2026 – 2028 przygotowano na podstawie art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz.U.2025 poz 49) w myśl którego do zadań własnych gminy należy opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny.

Ponadto zgodnie z art. 179 ust. 1 podanej ustawy, w terminie do dnia 31 marca każdego roku wójt składa radzie gminy roczne sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawia potrzeby związane z realizacją zadań. Natomiast zgodnie z normą wyrażoną w ust. 2 art. 179 rada gminy, biorąc pod uwagę potrzeby, o których mowa w ust. 1, uchwała gminne programy wspierania rodziny.

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucję Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r.
- Ustawę z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji
- Ustawę z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej
- Ustawę z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi
- Ustawę z dnia 28 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii
- Ustawę z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty
- Ustawę z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny
- Ustawę z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego
- Ustawę z dnia 23 kwietnia 1964 r. - Kodeks cywilny
- Ustawę z dnia 17 listopada 1964 Kodeks postępowania cywilnego
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 13 września 2011 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta”

2. Wspieranie rodziny jako zadanie Gminy

2.1. Rodzina jako podstawowa grupa społeczna

Rodzina jest naturalnym i niezastąpionym elementem struktury społecznej, nazywanym podstawową komórką społeczną. Jej szczególna rola polega na tym, że jest środowiskiem narodzin i rozwoju człowieka. W niej zarówno dziecko, jak i osoba dorosła zaspokajają swoje podstawowe potrzeby. Naturalny charakter rodziny wynika przede wszystkim z tego, że jest ona jedyną grupą społeczną, która rozwija się przez przyjmowanie nowych członków z zewnątrz oraz przez rozwój wewnętrzny – rodzenie dzieci.

W myśl ustawy o pomocy społecznej rodzina to „osoby spokrewnione lub niespokrewnione pozostające w faktycznym związku, wspólnie zamieszkujące i gospodarujące”.

Rodzina jest podstawowym środowiskiem życia człowieka, oddziałującym w istotny sposób na rozwój i wychowanie młodego pokolenia. Jest wspólnotą osób i

jednocześnie instytucją ogólnoludzką, spotykaną we wszystkich epokach i kulturach. Stanowiąc podstawową formę współżycia ludzi i integralną część każdego społeczeństwa, jest najmniejszą, a zarazem podstawową komórką.

Rodzina stanowi środowisko socjalizujące, które oddziałuje na jednostkę najwcześniej, mając przy tym decydujący wpływ na przyszły kształt i strukturę osobowości dziecka. W związku z tym wszelki rodzaj zaburzeń, dewiacji czy odchyłeń w zakresie jej funkcjonowania ma swe skutki w zachowaniu dzieci oraz w przejawianych przez nich postawach. Wystąpienie jakiegokolwiek trudności czy problemu stanowi potencjalne ogniwo zagrożenia nieprzystosowaniem społecznym. Dodatkowe wystąpienie innych problemów społecznych takich jak: ubóstwo, alkoholizm, przestępczość, zwiększa prawdopodobieństwo nieprzystosowania społecznego dzieci i młodzieży wychowujących się w tych rodzinach.

Problemy występujące w rodzinie często są złożone i wymagają interdyscyplinarnych rozwiązań. Choroba alkoholowa, narkomania, przemoc domowa, niewydolność w wypełnianiu funkcji opiekuńczo –wychowawczych, długotrwałe bezrobocie, ubóstwo czy przestępczość, to główne problemy, z którymi często członkowie rodziny nie potrafią sobie poradzić. Każdy z tych problemów wymaga odmiennego podejścia i działań specjalistów. Dlatego też instytucje i służby zobligowane do wspierania rodziny zobowiązane są do podjęcia na jej rzecz określonych działań w oparciu o sprecyzowany plan działania, już na etapie, kiedy pojawiają się pierwsze problemy. Ważnym jest fakt, że wspieranie rodziny, to jednocześnie rozwój i wzmocnienie społeczności lokalnej, ponieważ to właśnie w rodzinie dorastają kolejne pokolenia, które w przyszłości będą tworzyły społeczeństwo i wpływały na tempo jego rozwoju.

Należy zatem podejmować działania wspierające rodzinę, by w obliczu wielu czynników zagrażających jej prawidłowemu funkcjonowaniu, należycie wypełniała swoje funkcje. Jednak działania te winny być połączone z własną aktywnością rodziny.

Formy organizowania wsparcia na rzecz rodziny, należy konsekwentnie realizować. Zamiast zastępować rodzinę w wypełnianiu podstawowych funkcji, między innymi opiekuńczo – wychowawczych, należy wspierać ją tak wspomagać, aby przywrócić jej prawidłowe funkcjonowanie oraz eliminować sytuacje, kiedy dziecko musi opuścić własną rodzinę. Umieszczenie dziecka w systemie pieczy zastępczej nie oznacza rozwiązania problemu rodziny. Z uwagi na więzi emocjonalne dziecka z rodziną i środowiskiem, konieczne jest motywowanie rodziców do zmiany oraz praca prowadząca do stworzenia prawidłowych warunków rozwoju dziecka w rodzinie naturalnej i jego powrotu do domu rodzinnego.

Głównym założeniem i istotą systemowych rozwiązań w zakresie wspierania rodziny jest praca z całą rodziną, w oparciu o zasadę wzajemnej współpracy i współdziałania odpowiednich służb publicznych, organizacji pozarządowych i innych podmiotów zajmujących się pomaganiem rodzinie. Ważną zasadą jest też jawność działań organów władzy publicznej oraz podmiotów realizujących zadania publiczne w zakresie wspierania rodziny, jak też poszanowanie godności wszystkich osób.

Zawarte w niniejszym programie propozycje pomocowe wspierają rodzinę w prawidłowym wypełnianiu funkcji. Założeniem Programu jest wspieranie rodziny naturalnej już na etapie, gdy problemy się zaczynają oraz eliminowanie takich sytuacji, kiedy dziecko musi opuścić rodzinę.

2.2. Formy wspierania rodziny oraz zasoby systemu pieczy zastępczej

Asystent rodziny to osoba, która prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania lub w miejscu wskazanym przez rodzinę. Jeden asystent otacza opieką w tym samym czasie nie więcej niż 15 rodzin, a jego praca nie może być łączona z wykonywaniem obowiązków pracownika socjalnego na terenie gminy, w której ta praca jest prowadzona.

Zakres zadań asystenta rodziny obejmuje cztery obszary:

- bezpośrednią pracę z rodzicami,
- bezpośrednią pracę z dziećmi,
- działania pośrednie realizowane na rzecz dziecka i rodziny,
- organizację własnego warsztatu pracy

Zadania asystenta rodziny określa art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej:

- 1) opracowanie i realizacja planu pracy z rodziną we współpracy z członkami rodziny i w konsultacji z pracownikiem socjalnym
- 2) opracowanie, we współpracy z członkami rodziny i koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej, planu pracy z rodziną, który jest skoordynowany z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej, oraz przekazanie go Kierownikowi GOPS w Wierzbnie w celu zatwierdzenia (załącznik nr 3)
- 3) udzielanie pomocy rodzinom w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego;
- 4) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych;
- 5) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych;
- 6) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych;
- 7) wspieranie aktywności społecznej rodzin;
- 8) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych;
- 9) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej;
- 10) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych;
- 11) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych;
- 11a) udzielanie wsparcia dziecku przez towarzyszenie mu podczas posiedzenia albo rozprawy z jego udziałem, o których mowa w art. 76a § 1 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. – Kodeks postępowania karnego (Dz. U. z 2024 r. poz. 37, 1222 i 1248);
- 12) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin;
- 13) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci;
- 13a) realizacja zadań określonych w ustawie z dnia 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2023 r. poz. 1923 oraz z 2024 r. poz. 1572);
- 14) prowadzenie dokumentacji dotyczącej pracy z rodziną; (załączniki nr 2-7)

- 15) dokonywanie okresowej oceny sytuacji rodziny, nie rzadziej niż co pół roku;
(załącznik nr 5)
- 16) monitorowanie funkcjonowania rodziny po zakończeniu pracy z rodziną;
- 17) sporządzanie, na wniosek sądu, opinii o rodzinie i jej członkach;
- 18) współpraca z jednostkami administracji rządowej i samorządowej, właściwymi organizacjami pozarządowymi oraz innymi podmiotami i osobami specjalizującymi się w działaniach na rzecz dziecka i rodziny;
- 19) współpraca z zespołem interdyscyplinarnym lub grupą diagnostyczno-pomocową lub innymi podmiotami, których pomoc przy wykonywaniu zadań uzna za niezbędną.

Rodzina zastępcza jest to rodzinna forma pieczy zastępczej zapewniająca dziecku opiekę oraz wychowanie w warunkach, które są maksymalnie zbliżone do warunków rodzinnych.

Może być ona:

- **spokrewniona** jest tworzona przez małżonków lub osoby, które są wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (pradziadkowie, dziadkowie, siostra, brat);
- **niezawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka (krewni i powinowaci, niespokrewnieni);
- **zawodowa** rodzina tworzona jest przez małżonków lub osoby niebędące wstępnymi lub rodzeństwem dziecka. Otrzymuje wynagrodzenie za sprawowaną opiekę. W rodzinie może przebywać do 3 dzieci;
- **zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej o charakterze interwencyjnym. Jednocześnie może w rodzinie przebywać maksymalnie 6 dzieci. Czas przebywania wynosi 4 miesiące, jednakże w szczególnych przypadkach czas może zostać wydłużony do 8 miesięcy;
- **zawodowa specjalistyczna** jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której umieszczone są dzieci na podstawie ustawy o postępowaniu nieletnich, którzy wymagają szczególnej opieki ze względu na niepełnosprawność lub sytuację życiową (np. małeletnie matki z dziećmi).

Rodzinny dom dziecka jest to forma rodzinnej pieczy zastępczej, w której może przebywać jednocześnie nie więcej niż 8 dzieci. Jest tworzony przez małżonków bądź osoby, które nie pozostają w związku małżeńskim. Celem rodzinnego domu dziecka jest sprawowanie pieczy zastępczej.

Rodzina wspierająca jest rodziną, która pomaga rodzinie przeżywającej trudności w opiece i wychowaniu dziecka, a także przy prowadzeniu gospodarstwa domowego, kształtowaniu oraz wypełnianiu podstawowych ról społecznych. Rodzina wspierająca współpracuje z asystentem rodziny.

Rodzina pomocowa jest rodziną przejmująca opiekę nad dzieckiem, które jest umieszczone w pieczy zastępczej w przypadku: czasowego niesprawowania opieki nad nim przez rodzinę zastępczą bądź prowadzącego rodzinny dom dziecka.

Organizator rodzinnej pieczy zastępczej – jednostka organizacyjna lub wyznaczony podmiot realizujący szereg działań i zadań z zakresu rodzinnej pieczy zastępczej.

Pieczka zastępcza jest to czasowa (czasem długoterminowa) opieka oferowana dzieciom i młodzieży pozbawionym właściwej opieki rodzicielskiej. Objęcie dzieci pieczą zastępczą następuje na podstawie postanowienia sądu opiekuńczego. Sytuacje, które wymagają natychmiastowego działania w celu zabezpieczenia dziecka, decyzję o umieszczeniu dziecka mogą podjąć inne uprawnione służby bądź sami rodzice, jednakże zawsze ostateczną decyzję podejmuje sąd. Termin „pieczka zastępcza” oznacza, iż nawet będąc pozbawionym opieki rodzicielskiej, dziecko nadal powinno mieć dom, który może być domem zastępczym, instytucjonalnym bądź rodzinnym i ma na celu zapewnienie dziecku stabilizacji, bezpieczeństwa i wsparcia. W Polsce standardy pieczy zastępczej określa ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej i wydane na jej podstawie akty wykonawcze. Jak pisze A. Kwak, M. Rymsza „nowe podejście do opieki zastępczej nad dzieckiem zakłada prymat rodziny nad opieką zastępczą, prawo dziecko do wychowywania się w rodzinie naturalnej i obowiązek udzielanie przez pomoc społeczną wsparcia dla rodziny w wypełnianiu zadań w stosunku do dziecka. Przyjmuje się zasadę tymczasowości opieki zastępczej, przy czym „tymczasowość” odnosi się do charakteru pobytu dziecka poza rodziną – do momentu powrotu do rodziny naturalnej. Chodzi tym samym o reintegrację dziecka za rodziną, o zapobieżenie jego częstemu przechodzeniu z jednej placówki do drugiej. (...) Jednym z bardzo ważnych szczegółowych rozwiązań jest wymóg współpracy realizatorów różnych form opieki zastępczej z rodziną biologiczną wychowanka”

Placówka opiekuńczo-wychowawcza jest instytucjonalną formą pieczy zastępczej zapewniająca całodobową opiekę oraz wychowanie dzieciom częściowo lub całkowicie pozbawionym opieki rodzicielskiej. Wyróżnia się placówki: socjalizacyjne, interwencyjne, specjalistyczno-terapeutyczne.

Placówka opiekuńczo-wychowawcza typu rodzinnego jest to instytucjonalna forma pieczy zastępczej, która zapewnia całodobową opiekę i wychowanie. Może w niej przebywać łącznie nie więcej niż 8 dzieci oraz osób, które osiągnęły pełnoletność, przebywając w pieczy zastępczej.

Placówka wsparcia dziennego jest to placówka, której ma na celu wzmocnienie funkcji opiekuńczych rodziny. Może być prowadzona w formie:

- **opiekuńczej** – zapewnia ona dziecku opiekę i wychowanie; pomoc w nauce; zorganizowanie czasu wolnego; zabawę, czy także zajęcia sportowe;
- **specjalistycznej** – organizuje dziecku zajęcia kompensacyjne, socjoterapeutyczne, korekcyjne, terapeutyczne, logopedyczne;
- **pracy podwórkowej** – realizując działania animacyjne oraz socjoterapeutyczne

3. DIAGNOZA ŚRODOWISKA LOKALNEGO

Zadania Gminy Wierzbno z zakresu pomocy społecznej realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbnie.

Diagnozę opracowano w oparciu o dane Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbnie, w szczególności Ocenę zasobów pomocy społecznej oraz sprawozdania resortowe MRiPS, za lata 2022 -2024, a także pozyskane informacje od następujących instytucji:

- Urzędu Gminy w Wierzbnie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Wierzbno,
- Zespołu Interdyscyplinarnego w Gminie Wierzbno.

Gmina Wierzbno położona jest w południowo-zachodniej części powiatu węgrowskiego. Powierzchnia gminy wynosi 103 km².

Jest to gmina wiejska, w jej skład wchodzi miejscowości: Adamów, Brzeźnik, Cierpięta, Czerwonka, Filipy, Helenów, Janówek, Jaworek, Józefy, Karczewiec, Kaziemierzów, Koszewnica, Krypy, Las Jaworski, Majdan, Nadzieja, Natolin, Orzechów, Ossówno, Rąbież, Skarżyn, Soboń, Stary Dwór, Strupiechów, Sulki, Świdno, Wąsosze, Wierzbno, Wólka, Wyczółki, Wyglądówek.

WYSZCZEGÓLNIENIE	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
MIESZKAŃCY (w osobach)			
Ogółem	2643	2573	2540
KOBIEТЫ			
Ogółem	1280	1245	1235
Wiek 0-17	246	235	241
Wiek 18-59	644	624	595
Wiek 60 lat i więcej	390	386	399
MĘŻCZYŹNI			
Ogółem	1363	1328	1305
Wiek 0-17	225	220	226
Wiek 18-64	909	874	840
Wiek 65 lat i więcej	229	234	239

Źródło: Dane statystyczne Urzędu Gminy Wierzbno (ewidencja ludności), opracowanie własne

Z powyższych danych wynika, na dzień 31.12.2024r. Gmina Wierzbno liczyła 2540 mieszkańców, w tym 638 osoby starsze. Najliczniejszą grupę stanowią osoby w wieku produkcyjnym a najmniej liczną dzieci, tj. osób, które nie ukończyły 18. roku życia.

W latach 2022-2024 liczba osób korzystających z pomocy społecznej utrzymywała się na podobnym poziomie.

Spis informacji	Rok 2022	Rok 2023	Rok 2024
Liczba rodzin korzystających z pomocy społecznej	84	85	73
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	68	62	41

Liczba rodzin korzystających ze świadczeń funduszu alimentacyjnego	6	7	6
Liczba rodzin, którym wydano Kartę Dużej Rodziny	41	40	10
Liczba dzieci, w których udzielono pomocy materialnej o charakterze socjalnym dla uczniów (stypendia i zasiłki szkolne)	16	17	19

Źródło: Dane statystyczne Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wierzbnie, opracowanie własne

Dane dotyczące powodów przyznawania pomocy w Gminie Wierzbno wskazują na różnorodność problemów, z którymi zmagają się mieszkańcy. W latach 2022–2024 ubóstwo było najczęstszą przyczyną wsparcia, choć liczba osób objętych pomocą z tego powodu zmieniała się (50 w 2022 r., 50 w 2023 r., 32 w 2024 r.). Długotrwała lub ciężka choroba również była istotnym czynnikiem, z liczbą beneficjentów oscylującą między 33 a 30 osoby w analizowanych latach. Niepełnosprawność pozostała na względnie stałym poziomie jako powód przyznania pomocy, między 20 a 25 osób. Liczba przypadków związanych z bezrobociem sukcesywnie malała, osiągając 12 w 2024 roku, co może wskazywać na poprawę sytuacji na rynku pracy. Problem potrzeby ochrony macierzyństwa również odnotował spadek, z 21 rodzin w 2022 roku do 18 w 2024 roku. Zjawisko alkoholizmu jako powód pomocy z 2 przypadków w 2022 roku do 0 w 2024 roku, co sugeruje skuteczność działań profilaktycznych lub zmianę kryteriów przyznawania pomocy. Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego z 3 przypadków w 2022r do 0 w 2024r.

Powody przyznawania pomocy – rodziny (liczba osób w rodzinach)	2022	2023	2024
Ubóstwo	50	50	32
Długotrwała lub ciężka choroba	33	36	30
Niepełnosprawność	24	25	20
Bezrobocie	19	14	12
Potrzeba ochrony macierzyństwa	24	21	18
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	3	3	0
Alkoholizm	2	1	0

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Wierzbnie

Zgodnie z przepisami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, od 2018r. gmina ponosi częściową odpłatność za pobyt swoich mieszkańców w pieczy zastępczej w zależności od długości umieszczenia w pieczy. Koszty te obrazuje tabela poniżej:

Odpłatność za pobyt dzieci w pieczy zastępczej	Kwota odpłatności w złotych
2022	4 613 zł
2023	5 109 zł

2024	13 071 zł
-------------	-----------

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Wierzbnie

Pracownicy socjalni wskazywali do pracy z asystentem 3 rodziny w 2021 roku, 2 rodziny w 2023 roku oraz 4 rodziny w 2024 roku. W roku 2024 asystent zakończył pracę z 1 rodziną powodem zakończenia pracy była wyprowadzka rodziny z terenu Gminy Wierzbno. Nie odnotowano przypadków zaprzestania pracy przez rodzinę z własnej inicjatywy, osiągnięcia celów czy braku efektów.

Rodziny korzystające z usług asystenta rodziny	2022	2023	2024
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystenta	3	2	4
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	0	0	0
Liczba rodzin wskazanych przez pracownika socjalnego do pracy z asystentem rodziny	3	2	4
Liczba rodzin z którymi asystent zakończył pracę:	0	0	1
osiągnięcie celów	0	0	0
zaprzestanie pracy przez rodzinę	0	0	0
brak efektów	0	0	0
inne np. przeprowadzka	0	0	1
Kontrakt socjalny (liczba zawartych)	0	0	0

Źródło: Opracowanie własne GOPS w Wierzbnie

Przemoc jest jedną z ważnych dysfunkcji rodziny. Stosowanie przemocy przez jednego z członków rodziny destabilizuje funkcjonowanie całego systemu rodzinnego. Jego skutkiem mogą być nie tylko bezpośrednie szkody w sferze zdrowia fizycznego i psychicznego ale także długotrwałe negatywne konsekwencje dla rozwoju dzieci w dorosłym życiu.

W związku z tym zmiany do ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej nałożyły na gminę obowiązek tworzenia gminnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym tworzenia zespołów interdyscyplinarnych. Osoby wchodzące w skład Zespołu to grupa specjalistów z różnych grup zawodowych i środowisk współpracujących ze sobą w celu zapewnienia skutecznego reagowania na problem przemocy domowej. Taki Zespół powołał również swoim zarządzeniem Wójt Gminy Wierzbno, funkcjonuje on w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Wierzbnie.

Poniższa tabela obrazuje zjawisko przemocy domowej na terenie gminy Wierzbno na przestrzeni lat 2022 - 2024.

Wyszczególnienie	2022	2023	2024
Liczba sporządzonych Niebieskich Kart	8	7	6

Liczba posiedzeń ZI	9	12	11
Liczba posiedzeń grup diagnostyczno-pomocowych	-	-	34

Źródło: Dane Zespołu Interdyscyplinarnego Gminy Wierzbno

4. ADRESACI PROGRAMU

Adresatami niniejszego programu są dzieci i rodziny przeżywające trudności w sferze opiekuńczo – wychowawczej, w których wychowują się dzieci oraz rodziny w których dzieci umieszczone zostały w pieczy zastępczej.

Wszystkie dzieci wymagają ochrony ich praw i wolności oraz pomocy dla zapewnienia harmonijnego rozwoju i przyszłej samodzielności życiowej. Szczególnej uwagi wymagają dzieci i młodzież z rodzin niewydolnych wychowawczo. Dysfunkcje rodziny, spowodowane w głównej mierze uzależnieniami, przyczyniają się do powstawania znacznych strat rozwojowych dzieci żyjących w tych rodzinach. Niewydolność rodziców zaburza zaspokojenie podstawowych potrzeb rozwojowych dziecka, prowadzi między innymi do niepowodzeń szkolnych oraz izolacji społecznej.

Rodzina jako naturalne środowisko rozwoju dziecka, przeżywając trudności w opiekowaniu się i wychowaniu dzieci, wymaga wsparcia dla dobra nie tylko dzieci, ale też wszystkich jej członków. Przywrócenie normalnego funkcjonowania rodzin jest też największym uzyskiem dla społeczności lokalnej.

5. Analiza SWOT

Analiza SWOT jest to nazwa będąca akronimem angielskich słów strengths (mocne strony), weaknesses (słabe strony), opportunities (szanse) i threats (zagrożenia).

Analiza SWOT w kontekście Gminnego Programu Wspierania Rodziny pozwala na wykorzystanie mocnych stron i szans, a jednocześnie minimalizuje wpływ słabych stron i zagrożeń. Dzięki temu Gmina Wierzbno może skutecznie realizować programy wspierania rodziny, dostosowując działania do rzeczywistych potrzeb mieszkańców.

S – MOCNE STRONY (STRENGTHS)

1. Dostępność lokalnych zasobów i instytucji – Wsparcie ze strony gminnych jednostek, takich jak ośrodki pomocy społecznej, szkoły czy poradnie psychologiczne, poprawia skuteczność programu.

2. Zatrudnienie wykwalifikowanej kadry

Asystenci rodziny, pracownicy socjalni, psychologowie oraz pedagodzy z odpowiednimi kwalifikacjami i doświadczeniem skutecznie identyfikują problemy rodzin i wprowadzają efektywne rozwiązania.

3. Personalizacja wsparcia

Programy asystentów rodziny są dostosowywane do indywidualnych potrzeb każdej rodziny, co zwiększa szansę na sukces w rozwiązywaniu problemów.

4. Współpraca z wieloma podmiotami

Sieć współpracy obejmująca szkoły, policję, organizacje pozarządowe i inne instytucje przyczynia się do skutecznego rozwiązywania problemów rodzinnych i zapobiegania wykluczeniu społecznemu.

5. Stały monitoring i ewaluacja działań

Regularne sprawdzanie efektów programu pozwala na bieżąco korygować działania i lepiej dopasować je do potrzeb rodzin.

6. Spadek liczby rodzin objętych pomocą – zmniejszenie z 84 w 2022 roku do 73 w 2024 roku wskazuje na poprawę sytuacji społecznej w gminie.

7. Liczba rodzin korzystających z usług asystenta rodziny 3 w 2022 roku, 4 w 2024 roku pokazuje niezmiennie zapotrzebowanie na tę formę wsparcia.

8. Obniżenie liczby przypadków alkoholizmu jako powodu wsparcia – spadek z 2 w 2022 roku do 0 w 2024 roku.

W – SŁABE STRONY (WEAKNESSES)

1. Ograniczone zasoby finansowe

Niedostateczne finansowanie programu może ograniczać dostęp do potrzebnych usług (np. terapii, szkoleń) oraz wpływać na liczbę zatrudnionych specjalistów.

2. Trudności w długofalowej pracy z rodzinami

Niektóre problemy rodzinne, takie jak przemoc domowa czy uzależnienia, wymagają długotrwałego wsparcia, co może być trudne w warunkach ograniczonych zasobów i czasu.

3. Biurokracja i skomplikowane procedury

Zbyt formalne procedury mogą spowalniać proces udzielania pomocy, co może wpływać negatywnie na czas reakcji w sytuacjach kryzysowych.

4. Brak realizacji kontraktów socjalnych – żadna umowa nie została zawarta w latach 2022–2024.

6. Wysoka liczba rodzin z problemami zdrowotnymi – w 2024 roku 30 rodzin wymagało pomocy z powodu długotrwałej choroby.

7. Niewystarczające wsparcie psychologiczne i prawne – brak specjalistycznego poradnictwa w ramach usług społecznych.

O – SZANSE (OPPORTUNITIES)

1. Możliwość pozyskania dodatkowych funduszy

Istnieją możliwości aplikowania o dotacje z funduszy unijnych, programów rządowych i grantów na działania wspierające rodzinę, co może zwiększyć zasoby finansowe programu.

2. Wzrost świadomości społecznej na temat potrzeb rodzin

Wzrost świadomości lokalnej społeczności na temat problemów rodzinnych oraz wartości programów wsparcia może prowadzić do większego zaangażowania mieszkańców i organizacji pozarządowych.

4. Edukacja i profilaktyka

Rozwój działań profilaktycznych, np. kampanii edukacyjnych, szkoleń dla rodziców czy młodzieży, może zapobiegać występowaniu problemów, które wymagają interwencji asystenta rodziny.

5. Rozwój technologii wspierających pracę z rodzinami

Wykorzystanie nowoczesnych narzędzi (np. platform online, aplikacji mobilnych) do komunikacji z rodzinami i prowadzenia konsultacji może zwiększyć efektywność programu, szczególnie w czasach pandemii lub trudności logistycznych.

7. Edukacja mieszkańców w zakresie dostępności usług społecznych – zwiększenie świadomości o możliwościach pomocy.

8. Rozwój współpracy z sądami – większe zaangażowanie sądów w kierowanie rodzin do pracy z asystentami.

10. Rozwój programów dla dzieci z rodzin w trudnej sytuacji – zajęcia rozwijające i edukacyjne.

T – ZAGROŻENIA (THREATS)

1. Brak trwałych rezultatów wśród rodzin

Istnieje ryzyko, że część rodzin, pomimo wsparcia, nie osiągnie trwałej poprawy sytuacji, co może prowadzić do frustracji zarówno po stronie rodzin, jak i pracowników programu.

2. Zmiany demograficzne i nasilenie problemów społecznych

Wzrost liczby rodzin z problemami społecznymi, np. z powodu bezrobocia, ubóstwa czy migracji, może zwiększać obciążenie dla gminnych programów wsparcia i utrudniać efektywne działanie.

3. Brak zaufania społecznego

Niski poziom zaufania rodzin do instytucji publicznych może skutkować brakiem zaangażowania w działania programu oraz utrudnieniem współpracy z asystentami rodziny.

4. Pandemia lub inne kryzysy społeczne

Wydarzenia takie jak pandemia COVID-19 mogą zakłócić realizację działań programu, utrudnić bezpośrednią pracę z rodzinami oraz pogłębić problemy socjalne w gminie.

5. Zwiększenie liczby rodzin z problemami zdrowotnymi – rosnąca liczba długotrwałych chorób.

6. Niedofinansowanie usług społecznych – ograniczenia budżetowe mogą wpłynąć na jakość i zakres wsparcia.

7. Zwiększone potrzeby w zakresie pracy z rodzinami wielodzietnymi – stabilna liczba rodzin z 5 i więcej dziećmi.

8. Niewystarczające działania profilaktyczne – brak wystarczającej liczby warsztatów czy kampanii informacyjnych.

10. Wysoka liczba rodzin w trudnej sytuacji materialnej – ubóstwo nadal jest główną przyczyną wsparcia.

6. Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wierzbno na lata 2026 – 2028

Gminny Program Wspierania Rodziny w Gminie Wierzbno na lata 2026 – 2028 wyznacza zadania do realizacji, które przyczynią się do zmniejszenia skali problemów społecznych w Gminie Wierzbno w obszarze wspierania rodziny.

Celem głównym wyznaczonym w Gminnym Programie Wspierania Rodziny na lata 2026–2028 w Gminie Wierzbno jest:

CEL GŁÓWNY:

Zaprojektowanie i wdrożenie zintegrowanego systemu wsparcia rodzin i dzieci, szczególnie tych zmagających się z trudnościami w realizacji funkcji opiekuńczo-wychowawczych.

Osiągnięciu celu głównego ma służyć realizacja przedstawionych poniżej celów szczegółowych. Będzie to możliwe przy zaangażowaniu wszystkich instytucji działających na terenie Gminy, podmiotów społecznych i gospodarczych oraz przedstawicieli społeczności lokalnej.

Cel szczegółowy 1:

Wzmocnienie pozycji rodziny w społeczności lokalnej, wspieranie jej funkcji wychowawczych oraz skuteczne zapobieganie sytuacjom kryzysowym, które mogą wymagać interwencji specjalistycznej.

Zadania	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy	Termin
Zapewnienie rodzinom dostępu do wsparcia specjalistycznego: umożliwienie korzystania z usług psychologów, pedagogów oraz prawników w celu rozwiązania problemów rodzinnych.	<ul style="list-style-type: none">• Rodzaj udzielonego wsparcia.• Liczba rodzin objętych wsparciem.	UG, GOPS, Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna, placówki oświatowe.	2026-2028
Realizacja działań edukacyjnych i profilaktycznych: organizacja programów zwiększających świadomość na temat skutków uzależnień oraz zapobiegania przedwczesnemu rodzicielstwu.	<ul style="list-style-type: none">• Rodzaj podjętych działań.• Liczba podjętych działań.• Liczba osób uczestniczących w działaniach.	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe.	2026-2028
Budowanie więzi rodzinnych i społecznych: promowanie współpracy między pokoleniami oraz integracja rodzin z osobami z niepełnosprawnościami.	<ul style="list-style-type: none">• Liczba podejmowanych działań integracyjnych.	UG, GOPS, placówki oświatowe,	2026-2028

<p>Obserwacja i ocena sytuacji rodzin w kryzysie: systematyczne monitorowanie rodzin borykających się z trudnościami opiekuńczo-wychowawczymi.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych wywiadów środowiskowych. • Liczba rodzin objętych monitoringiem. • Określenie rodzaju przyczyny udzielania pomocy. 	<p>GOPS.</p>	<p>2026-2028</p>
<p>Praca socjalna na rzecz rodzin z dziećmi: pracownicy GOPS prowadzą działania wspierające rodziny poprzez doradztwo, interwencje w sytuacjach kryzysowych oraz współpracę z instytucjami odpowiedzialnymi za pomoc społeczną, mając na celu poprawę funkcjonowania rodziny w środowisku.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych wsparciem w postaci pracy socjalnej. 	<p>GOPS.</p>	<p>2026-2028</p>
<p>Wsparcie materialne dla rodzin w trudnej sytuacji finansowej</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i forma udzielonej pomocy. • Liczba rodzin i dzieci w rodzinach objętych wsparciem. • Liczba osób w rodzinach objętych wsparciem. • Liczba dzieci korzystających z dożywiania. 	<p>GOPS.</p>	<p>2026-2028</p>
<p>Pomoc rodzinom dotkniętym przemocą i uzależnieniami: specjalistyczne wsparcie oferowane rodzinom borykającym się z problemem przemocy domowej i różnymi uzależnieniami, poprzez organizację terapii, poradnictwa oraz współpracę z odpowiednimi służbami i instytucjami.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i forma udzielonej pomocy. • Liczba osób korzystająca z pomocy. • Liczba podmiotów współpracująca przy niniejszym Programie. 	<p>GOPS.</p>	<p>2026-2028</p>
<p>Wspieranie kobiet w ciąży i rodzin zgodnie z ustawą z dn. 4 listopada 2016 r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba kobiet objętych wsparciem. • Liczba rodzin objętych wsparciem. 	<p>GOPS.</p>	<p>2026-2028</p>

Monitorowanie sytuacji dzieci z rodzinami dotkniętymi kryzysem.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci objętych monitoringiem. • Liczba przeprowadzonych interwencji. 	UG, GOPS, Policja.	2026-2028
Realizacja programów dla rodzin wielodzietnych („Karta Dużej Rodziny”)	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin korzystająca z programów dla rodzin wielodzietnych. 	UG, GOPS.	2026-2028

Cel szczegółowy 2:

Wspieranie rodzin borykających się z trudnościami w zakresie sprawowania opieki i wychowywania dzieci.

Zadania	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy	Termin
Kontynuowanie pracy asystenta rodziny	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zatrudnionych asystentów rodziny. • Liczba rodzin korzystająca ze wsparcia asystenta rodziny. • Liczba rodzin kończąca współpracę ze względu na realizację celów. 	GOPS.	2026-2028
Dążenie do reintegracji rodzin poprzez wsparcie w odbudowie środowiska wychowawczego i poprawie relacji, co umożliwi powrót dzieci z pieczy zastępczej do rodziny naturalnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin biologicznych objętych pomocą asystenta rodziny. • Liczba planów pracy zgodnych z planem pomocy dla dziecka w pieczy zastępczej. • Liczba rodzin, w których zakończono współpracę z powodu realizacji planu pracy. 	GOPS, UG, GKRPA, placówki oświatowe.	2026-2028

	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci, które wróciły do rodziny biologicznej. 		
<p>Zapewnienie funduszy na współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub ośrodka preadopcyjnym interwencyjnym.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej. • Liczba dofinansowania. 	GOPS.	2026-2028
<p>Organizowanie szkoleń oraz warsztatów dla rodzin zastępczych, mających na celu podnoszenie ich kompetencji wychowawczych i opiekuńczych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba warsztatów, szkoleń i spotkań wspierających rodziny zastępcze. • Liczba uczestników w warsztatach, szkoleniach i spotkaniach. 	GOPS, UG.	2026-2028

Cel szczegółowy 3:

Edukacja na temat skutecznego planowania i stabilności rodziny w kontekście wychowywania dzieci oraz budowania pozytywnych relacji.

Zadania	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy	Termin
Organizowanie warsztatów edukacyjnych w szkołach, które wspierają rozwój umiejętności komunikacyjnych i uczą młodzież, jak budować zdrowe i odpowiedzialne relacje interpersonalne.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba zorganizowanych warsztatów i programów profilaktycznych. • Liczba dzieci i młodzieży uczestniczących w warsztatach i programach profilaktycznych. 	GOPS, UG, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.	2026-2028
Organizowanie spotkań dla rodziców i opiekunów, które poruszają tematy skutecznej komunikacji w rodzinie oraz budowania pozytywnych więzi.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba przeprowadzonych szkoleń skierowanych do rodziców. • Liczba rodziców uczestniczących w szkoleniach. 	GOPS, UG, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.	2026-2028

Regularne organizowanie szkoleń dla pracowników służb wspierających rodziny, w celu rozwijania ich kompetencji oraz uczenia skutecznych strategii radzenia sobie ze stresem.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba i rodzaj szkoleń przeprowadzonych dla służb działających w obszarze wsparcia rodziny, • Liczba przedstawicieli służb pracujących w obszarze wsparcia rodziny uczestniczących w szkoleniach. 	GOPS, UG, GKRPA, ZI, placówki oświatowe, organizacje pozarządowe.	2026-2028
---	---	---	-----------

Cel szczegółowy 4:

Współpraca różnych służb i organizacji zajmujących się pomocą rodzinom i dzieciom

Zadania	Wskaźniki realizacji	Realizatorzy	Termin
Opracowanie procedur zapewniających sprawną wymianę informacji między służbami wspierającymi rodziny, zgodnie z przepisami dotyczącymi ochrony danych osobowych.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba rodzin objętych monitorowaniem i wsparciem interdyscyplinarnym . 	GOPS, UG.	2026-2028
Organizowanie regularnych szkoleń i warsztatów dla przedstawicieli różnych służb (pracowników socjalnych, policji, nauczycieli, kuratorów, psychologów), mających na celu poprawę ich umiejętności w zakresie współpracy międzyinstytucjonalnej.	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba szkoleń, warsztatów, konferencji i seminariów organizowanych wspólnie dla przedstawicieli różnych służb i organizacji pozarządowych. 	GOPS, UG.	2026-2028
Nawiązywanie i rozszerzanie współpracy z organizacjami pozarządowymi, które oferują wsparcie rodzinom,	<ul style="list-style-type: none"> • Liczba NGO współpracujących w ramach działań na rzecz rodzin. 	GOPS, UG.	2026-2028

7. REALIZACJA PROGRAMU

Program realizuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbnie przy udziale i we współpracy:

- Urząd Gminy- UG,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Wierzbnie;
- Zespołu Interdyscyplinarnego;
- Placówek oświatowych;

8. PARTNARZY PROGRAMU

- Policja,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Węgrowie,
- Placówki ochrony zdrowia,
- Parafie w gminie Wierzbnie,
- Organizacje pozarządowe

9. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Finansowanie 3- letniego Gminnego Programu Wspierania Rodzin na lata 2026-2028 odbywać się będzie ze środków:

- budżetu Gminy Wierzbno
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych i zleconych gminie,
- dotacji w ramach programów rządowych w zakresie wspierania rodziny,

Środki finansowe na realizację poszczególnych działań będą uwzględniane cyklicznie w rocznych planach finansowych.

10. MONITOROWANIE

W celu sprawdzenia na ile Program Wspierania Rodziny został zrealizowany i jaki jest wynik podjętych przedsięwzięć, niezbędne jest prowadzenie monitoringu i dokonywanie ewaluacji. Dzięki ewaluacji uzyska się informacje czy osiągnięto zakładane rezultaty, czy pozwoliły one i w jakim stopniu na realizację celów szczegółowych Programu. Ocena poszczególnych działań odbywać się będzie na podstawie corocznej analizy realizacji założeń Programu na podstawie informacji i danych uzyskanych od podmiotów uczestniczących w jego realizacji. Pozwoli to określić wszystkie uzyskane efekty oraz wskazać, które efekty ułatwiły bądź utrudniły jego realizację.

Monitoring oraz ewaluacja Programu zostanie przeprowadzona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbnie.

Sprawozdanie z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny oraz potrzeby w tym zakresie będą przedkładane Radzie Gminy do 31 marca każdego roku za rok poprzedni.

Miejszem realizacji Programu jest obszar Gminy Wierzbno. Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wierzbnie a okres jego realizacji to lata 2026 – 2028. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb. Ostateczne efekty zostaną przedstawione po zakończeniu okresu jego realizacji.

Podsumowanie

Celem działalności profilaktycznej jest zapobieganie negatywnym stanom rzeczy, zarówno tym, które dopiero mają zaistnieć, jak i tym, które już istnieją. Działając w myśl zasady, że „lepiej zapobiegać niż leczyć”, powinno się promować działania profilaktyczne ukierunkowane na wspieranie rodzin niewydolnych w opiece nad dziećmi oraz tworzenie coraz lepszych warunków dla poprawy jakości życia rodzin i dzieci, co zahamuje proces umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną. Aby podołać temu wyzwaniu niezbędna jest więc ścisła współpraca pomiędzy instytucjami i organizacjami oraz wypracowanie sprawnego i efektywnego systemu działań wpływających na poprawę sytuacji dziecka i rodziny. Tak rozumiany Program może stanowić pełne, kompleksowe ujęcie systemu wsparcia dziecka i rodziny.